

Catechese over het Doopsel

(Paus Franciscus tijdens de algemene audiëntie op 8 en 15 januari 2014)

HOUD DE HERINNERING AAN UW DOOPSEL LEVENDIG!

Dierbare broeders en zusters, goeie dag!

Wij beginnen vandaag een catechesereeks over de Sacramenten en het eerste is het Doopsel. Door een gelukkige samenloop van omstandigheden vieren wij volgende zondag het feest van de Doop van de Heer.

1

Het Doopsel is het Sacrament waarop ons geloof gefundeerd is en dat ons als levend lidmaat op Jezus en Zijn Kerk ent. Met de Eucharistie en het Vormsel vormt het wat men “de christelijke initiatie” noemt: een groot en uniek sacramenteel gebeuren dat ons gelijkvormig maakt aan de Heer en tot een levend teken van Zijn aanwezigheid en liefde.

Maar we kunnen ons afvragen: is het Doopsel echt nodig om als Christen te leven en Jezus te volgen? Is het in de grond niet gewoon een ritus, een formaliteit van de Kerk om aan het jongetje of meisje een naam te geven? Een vraag die men kan stellen. Wat de apostel Paulus hierover schrijft, is verhelderend: “Gij weet toch, dat de doop, waardoor wij één zijn geworden met Christus Jezus, ons heeft doen delen in zijn dood? Door de doop in zijn dood zijn wij met Hem begraven, opdat ook wij, zoals Christus door de macht van zijn Vader uit de doden is opgewekt, een nieuw leven zouden leiden” (Rom. 6, 3-4). Het is dus geen formaliteit! Het is een handeling die ons bestaan ten diepste raakt. Een gedoopt kind of ongedoopt kind, is niet hetzelfde. Het is niet hetzelfde, een gedoopt persoon of ongedoopt persoon. Door het Doopsel worden wij ondergedompeld in die onuitputtelijke levensbron die Jezus’ dood is, de grootste liefdesdaad in heel de geschiedenis; en dank zij deze liefde kunnen wij een nieuw leven leiden, niet meer overgeleverd aan het kwaad, aan zonde en dood, maar aan de gemeenschap met God en onze broeders.

2

Velen onder ons hebben niet de minste herinnering aan dit Sacrament en dat is normaal wanneer we kort na onze geboorte gedoopt werden. Ik heb deze vraag reeds twee of drie keer gesteld: dat zij die zich de datum van hun Doopsel herinneren, de hand opsteken. Het is belangrijk de dag te kennen waarin ik in deze heilstroom van Jezus ondergedompeld werd. Zoek vandaag bij u thuis, of vraag naar de datum van uw Doopsel om de zo mooie dag van uw Doopsel goed te kennen. De datum van ons Doopsel kennen, is een zalige datum kennen. Als men hem niet kent, loopt men het gevaar het besef te verliezen van wat de Heer in ons gedaan heeft, van de gave die wij ontvangen hebben. Uiteindelijk zullen we het gewoon als een gebeurtenis uit het verleden beschouwen – en zelfs niet uit eigen wil maar door die van onze ouders – en zal het dus geen enkele weerslag hebben op het heden. We moeten de herinnering aan ons Doopsel levendig houden. We zijn geroepen ons Doopsel alle dagen te beleven, als een actuele werkelijkheid van ons bestaan. Als wij erin slagen Jezus te volgen en in de Kerk te blijven, ondanks onze beperkingen, kwetsbaarheid en zonden, is het juist dank zij dit

Sacrament waarin wij een nieuw schepsel geworden zijn en ons met Christus bekleed hebben. Het is namelijk krachtens het Doopsel dat wij, bevrijd van de erfzonde, geënt zijn op de relatie van Jezus met God de Vader, dat wij drager zijn van een nieuwe hoop, want het Doopsel geeft ons deze nieuwe hoop: de hoop op de weg van het heil, heel ons leven. En niets of niemand kan deze hoop doven, want hoop stelt nooit teleur. Herinner u: hoop in de Heer stelt nooit teleur. Dank zij het Doopsel zijn wij in staat te vergeven en lief te hebben zelfs degenen die ons beledigen en kwaad doen, dank zij het Doopsel komen wij ertoe in de laatsten en armen het gelaat van de Heer te herkennen die ons bezoekt en nabij komt. Het Doopsel helpt ons het gelaat van de Heer te herkennen in behoeftige, lijdende mensen en in onze naaste. Dat is allemaal mogelijk krachtens het Doopsel!

3

Een laatste belangrijk element. Ik stel de vraag: kan men zichzelf dopen? Niemand kan zichzelf dopen! Niemand. We kunnen het vragen, het verlangen, maar wij hebben altijd iemand nodig die ons dit Sacrament in de naam van de Heer toedient want het Doopsel is een gave binnen een context van toewijding en broederlijkheid. In de geschiedenis is het altijd een persoon die een andere doopt, de ene doopt de andere ... het is een ketting, een ketting van genade. Maar ik, ik kan mij niet op m'n eentje dopen; ik moet het Doopsel aan een ander vragen. Het is een broederlijke handeling, een handeling van kindschap ten overstaan van de Kerk, die als een moeder nieuwe kinderen blijft baren in Christus, in de vruchtbaarheid van de Heilige Geest.

Vragen wij dan uit heel ons hart aan de Heer om in ons dagelijks leven steeds meer de genade te mogen ervaren die wij in het Doopsel gekregen hebben. Mogen onze broeders ware kinderen van God ontmoeten wanneer ze ons ontmoeten, ware broeders en zusters van Jezus Christus, ware leden van de Kerk. En vergeet vandaag uw taak niet: de datum van uw Doopsel zoeken of vragen. Zoals ik de datum van mijn geboorte ken, moet ik ook de datum van mijn Doopsel kennen want het is een feestdag.

GENADE VAN GENERATIE OP GENERATIE DOORGEVEN

1

Dierbare broeders en zusters, goede dag.

Vorige woensdag hebben we een korte cyclus catechese over de Sacramenten aangevat, beginnend met het Doopsel. Ook vandaag zou ik willen stilstaan bij het Doopsel om een belangrijke vrucht van dit Sacrament te onderlijnen: het doet ons lidmaten worden van het Lichaam van Christus en van het Volk van God. Sint Thomas van Aquino stelt dat wie het Doopsel ontvangt ingelijfd wordt in Christus bijna als zijn eigen ledemaat en opgenomen wordt in de gemeenschap van de gelovigen, met andere woorden in het Volk van God. In de school van het tweede Vaticaans concilie zeggen we op onze dagen dat het Doopsel ons doet *toetreden tot het Volk van God*, het doet ons leden worden *van een Volk onderweg*, een Volk, pelgrimerend doorheen de geschiedenis.

2

Inderdaad, zoals van generatie op generatie het leven wordt doorgegeven, wordt ook van generatie op generatie, door de wedergeboorte uit de doopvont, de genade doorgegeven, en met deze genade gaat het Christenvolk door de tijd als een stroom die de aarde bevoeit en in de wereld Gods zegen verspreidt. Van het ogenblik dat Jezus zei wat we in het Evangelie gehoord hebben, zijn de leerlingen op weg gegaan om te dopen; en vanaf die tijd tot op

vandaag is er een ketting bij het doorgeven van het geloof door middel van het Doopsel. Ieder van ons is een schakel in die ketting; een stap vooruit, altijd; als een stroom die bevoeit. Zo is Gods genade en zo is ons geloof dat we aan onze nakomelingen moeten doorgeven, doorgeven aan de kindjes, zodat zij, eens volwassen, het kunnen doorgeven aan hun kinderen. Zo is het Doopsel. Waarom? Omdat het Doopsel ons doet toetreden tot het Volk van God dat het geloof doorgeeft. Dat is heel belangrijk. Een Volk van God op tocht en dat het geloof doorgeeft. (vgl. CKK 1303)

3

Krachtens het Doopsel worden we leerling-missionarissen, geroepen om het Evangelie aan de wereld te brengen “Elke gedoopte, wat ook zijn functie in de Kerk is en het onderwijsniveau van zijn geloof, is een actief subject van evangelisatie... De nieuwe evangelisatie moet een nieuwe betrokkenheid meebrengen” (*Evangelii Gaudium 120*) van allen, van geheel het Volk van God, een nieuwe betrokkenheid van elke gedoopte. Het volk van God is *een volk van leerlingen* – want het ontvangt het geloof – en *missionaris* – want het geeft het geloof door. En dat bewerkt het Doopsel in ons. Het geeft ons de Genade en het geeft het geloof door. Allen in de Kerk zijn wij leerlingen, en we zijn het altijd, voor heel het leven; en allen zijn we missionarissen, elkeen op de plaats die de Heer hem heeft aangewezen. Allen: ook de kleinste is missionaris en wie de grootste lijkt is leerling. Misschien zegt iemand van jullie: “De Bisschoppen zijn geen leerlingen, de Bisschoppen weten alles; de Paus weet alles, hij is geen leerling”. Neen, ook de Bisschoppen en de Paus moeten leerlingen zijn, want, als ze geen leerlingen zijn doen ze het goede niet, kunnen ze geen missionarissen zijn, kunnen ze het geloof niet doorgeven. Wij allen zijn leerlingen en missionarissen.

4

Er bestaat een onlosmakelijke band tussen de *mystieke* en de *missionaire* dimensie van de christelijke roeping, beiden zijn in het Doopsel geworteld. “Door het geloof en het doopsel te ontvangen, aanvaarden wij christenen de werking van de Heilige Geest die er toe leidt Jezus Christus te belijden als Zoon van God en God ‘Abba’, Vader, te noemen. Alle gedoopte mannen en vrouwen... zijn geroepen om de gemeenschap met de Drie-eenheid te beleven en door te geven, want de evangelisatie is een roeping om deel te nemen aan de trinitaire gemeenschap”.

5

Niemand redt zich alleen. We zijn een gemeenschap van gelovigen, we zijn Volk van God en in deze gemeenschap ervaren we de schoonheid van het delen van de ervaring dat een liefde ons allen vooruit gaat en die tegelijkertijd ons vraagt voor elkaar “kanalen” van genade te zijn, ondanks onze beperktheden en onze zonden. De gemeenschapsdimensie is niet slechts een ‘omlijsting’, een ‘garnering’, maar ze vormt een integrerend deel van het christelijk leven, van het getuigenis en van de evangelisatie. Het christelijk geloof wordt in de Kerk geboren en leeft daar, en in het Doopsel vieren de gezinnen en de parochies de inlijving van een nieuw lid in Christus en in zijn lichaam dat de Kerk is.

6

Wat het belang van het Doopsel voor het Volk van God betreft, is er het voorbeeldige verhaal van de *christelijke gemeenschap in Japan*. Aan het begin van de XVII eeuw was zij slachtoffer van een zware vervolging. Er waren vele martelaren, de leden van de clerus werden verbannen en duizenden gelovigen werden gedood. In Japan bleef geen enkele priester over, allen werden ze verbannen. Van dan af ging de gemeenschap ondergronds, ze bewaarde het geloof en het gebed in het verborgene. En wanneer een kindje werd geboren, werd het door de papa of de mama gedoopt. In bijzondere omstandigheden kunnen alle gelovigen dopen. Wanneer, na

ongeveer twee en een halve eeuw, na 250 jaar, de missionarissen terug in Japan kwamen, traden duizenden christenen in de openbaarheid en kon de Kerk opnieuw bloeien. Ze hadden overleefd door de genade van hun Doopsel! Dat is groots: het Volk van God geeft het geloof door, doopt zijn kinderen en gaat verder. Ze hadden, zelfs ondergronds, een sterke geest van gemeenschap bewaard. Het Doopsel had hen in Christus één lichaam doen worden: ze waren geïsoleerd en ondergedoken, maar ze waren steeds leden van het Volk van God, leden van de Kerk. Van dit verhaal kunnen we heel veel leren!